

I. A Program honlapján a csoport oldalára készülõ összefoglalás a teljes projekt legfontosabb eredményeirõl

MTA-PPHF Valláspedagógiai Szakmódszertani Kutatócsoport azzal a céllal jött létre, hogy a hittanoktatásban szemléletformáló tevékenységet folytasson, új szakmai módszereket dolgozzon ki, alkalmazzon és tegyen szélesebb körben ismertté. A kutatócsoport működésének alapja annak a társadalmi szükségletnek a felismerése, hogy az ember értéket keresõ és értékeket teremtõ közegben kíván élni. Az elmúlt négy év során ebben a szellemben kerestünk új utakat a valláspedagógia megújítását szolgálva.

i) Kett-pedagógia

A kutatócsoport első két évének középpontjában Franz Kett pedagógiája állt. A hittanárak és pedagógusok számára tartott szakmódszertani képzéseknek köszönhetően a Kett-pedagógia széles körben ismertté vált Magyarországon és a határokon túl is. Kutatócsoportunk négy Kett módszertani füzetet adott ki, mely olyan tanulmányokat és módszertani anyagokat tartalmaz, amely a Kett-módszer elméletének megismerésében és gyakorlati alkalmazásában egyaránt segíti az érdeklõdõ pedagógusokat.

ii) Game-X-Reaktiváció

Piotr Morciniec, az Opoli Egyetem professzorával együttmûködésben született meg a Game-X-Reaktiváció címû társasjáték magyar adaptációja és a hozzá kapcsolódó módszertani képzés anyaga. A lengyel fejlesztésû, a viselkedési függõségekkel szembeni érzékenyítésre tervezett társasjáték módszertanának fejlesztése fokozatosan valósult meg. A lengyel kollégák, Piotr Morciniec és Magdalena Pieszko mellett olyan hazai szakértõket vontunk be a módszertani fejlesztésbe, akik pedagógiai, pszichológiai és szociális ismeretekkel is rendelkeznek. A társasjáték és az oktatási programcsomag magyar verzióját 2018 õszén jelentettük meg. A Game-X-Reaktiváció társasjáték felsõtagozatban és középiskolában egyaránt sikeresen alkalmazható a függõséggel kapcsolatos etikai fogalmak osztálytermi vizsgálatára (erények, boldogság, igazságosság, szolidaritás, szabadság, felelõsség, stb.) és azok gyakorlati-narratív feldolgozására. Az Oktatási Hivatal 2019-ben akkreditálta az „Addikt-Társas-Játék, szociális kompetenciák fejlesztése mindennapi függõségek témakörében” pedagógus-továbbképzési programot.

iii) Bibliai példabeszédek és gondolkísérletek az osztályteremben

Mivel az etikai gondolkodásban használt gondolkísérletek és a bibliai példabeszédek működésükben hasonlóságot mutatnak, kézenfekvő volt, hogy megvizsgáljuk az narratívák helyét a jelenlegi hitoktatásban és megkeressük az elbeszélés sikerét veszélyeztető kritikus pontokat. Az empirikus kutatás során hittanárok, főiskolai hallgatók és középiskolás diákok bibliai elbeszélésekkel kapcsolatos attitűdjét vizsgáltuk, valamint feltérképeztük azokat a tényezőket, amelyek az elbeszélés sikeres működését akadályozhatják. Hasonlóképpen vizsgáltuk a kortárs, értékelő gondolkísérletek hatékonyságának feltételeit.

A kutatás eredményeképpen született meg Kovács Gusztáv angol nyelvű *Thought Experiments in Ethics* című könyve, amely irodalmi (Tomoceszkkatiti és Gyugyu), szentírási (Az irgalmas szamaritánusról szóló példabeszéd) és filozófiai (Hegedűművész gondolkísérlet) példákon keresztül térképezi fel a sikeres elbeszélés feltételeit. Az oktatóknak és pedagógusoknak írt kötet nemcsak a gondolkísérlet jellegű elbeszélések sajátos struktúráját mutatja be, hanem elemzi azt a hatást is, amellyel a hallgatóság intuíciós apparátusát mozgásba hozza és végső soron az egyén jellemét formálja. Ezzel a gyakorló hitoktatók és pedagógusok számára teret nyit az etikai érvelés átfogóbb, a rendszeres gondolkodás mellett az érzelmi-intuitív elemeket is figyelembe vevő megközelítése felé.

iv) Bibliai történetek és élmények

A Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola alagsorában a kutatócsoport tagjainak vezetésével, főiskolai oktatók és hallgatók bevonásával rendeztük be az Exodus szabadulósobát, melynek célja, hogy élménypedagógiai módszerekkel ismertesse meg a felső tagozatos és középiskolás korú diákokat az egyiptomi kivonulás szentírási történetével. A szabadulósobában elhelyezett feladatok egyszerre segítik a közösségépítést, az együttműködés készségének az elsajátítását és a tárgyi tanulást. A feladatok sikeres megoldását követően tematikus beszélgetésre kerül sor, amely a résztvevő diákok teológiai kompetenciáit erősíti. A szabadulósobához Dr. Lukács Ottilia készített ingyenesen elérhető pedagógiai segédanyagot hitoktatók és pedagógusok számára. A szabadulósoba használata oktatási intézmények számára ingyenes.

v) Oral history és egyháztörténelem

A kutatócsoport munkájának záró évében a kutatási eredmények publikálása mellett az egyháztörténelem oktatásának módszertana állt. A témához kapcsolódó programok szervezését Dr. Csontai István egyháztörténész, a főiskola egyháztörténelem tanszékének vezetője vállalta.

A pedagógus hallgatók és gyakorló pedagógusok számára egyháztörténeti szakmódszertani képzéseket, melyek középpontjában az oral history módszertana és annak az egyháztörténelem oktatásában betöltött szerepe állt: arra kerestük a választ, hogy miképpen használhatók az oktatásban azok a történetek, amelyek továbbadása a családi szájhagyományon keresztül történik generációkról generációkra. A személyes, majd online formában megtartott képzéseken a résztvevők interaktív módon dolgoztak fel egyházi személyek elbeszéléseit, illetve egyházi relevanciával bíró elbeszéléseket. A képzések témája a második világháború utáni kommunista időszak szenvedéstörténetei kerültek középpontba, elsősorban kommunista rendszerben meghurcolt egyházi személyek beszámolóit voltak.

vi) Etika a filmvászonon

A kutatócsoport arra törekedett, hogy a hitoktatás módszertanának narratív megközelítését minden vizsgált témával kapcsolatban, így a keresztény etika területén is érvényesítse. Ennek egyik eszköze a film, amely a történetmesélés képi és verbális eszközeit ötvözve nyújt lehetőséget az etikai kérdések azonosításán és feldolgozásán túl az érzelmi és esztétikai nevelésre is.

Két alkalommal tartottunk etika a filmvászonon címmel képzést középiskolai tanárok számára. A képzések során a résztvevők megismerkedhettek a filmek osztálytermi felhasználásának elméleti hátterével és azokkal a gyakorlati módszerekkel, amelyek segítséget eredményesen használhatnak filmek az osztályteremben.

A képzések során a résztvevők egyaránt megismerkedhettek a népszerű kortárs filmek (Gran Torino, Gattaca) és az inkább a művészfilmek közé sorolt alkotások (Krzysztof Kieślowski: Tízparancsolat) osztálytermi felhasználásának lehetőségeivel és módszertani kihívásaival.

vii) Hazai konferenciák

A négy év során arra törekedtünk, hogy a kutatócsoport munkáját és eredményeit a hazai tudományos közösséggel megismertessük és párbeszédbe lépjünk a valláspedagógia területen dolgozó kutatókkal és szakemberekkel.

A Pécsi Egyházmegyében és a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán is több olyan rendezvényt szerveztünk, amelynek célja kifejezetten a kutatási eredmények bemutatása és megvitatása volt. 2019. május 15. napján rendeztük meg *Az elbeszélés ereje* című szakmódszertani konferenciát, melynek anyagából gyűjtőkötet is készült.

viii) Nemzetközi konferenciák és rendezvények

Kutatócsoportunk két online nemzetközi konferenciát szervezett a 2020. és a 2021. évben, kifejezetten azzal a céllal, hogy a kutatási eredményeket összegezzük és a nemzetközi nyilvánosság számára is bemutassuk. Mindkét konferenciát az Opoli Egyetem Katolikus Teológiai Karával együttműködve szerveztük meg. Utóbbi előadásából gyűjtőkötet készült.

10.00-10.10 Gusztáv Kovács: Introduction

10.10-10.25 Piotr Morciniec: Educational Board Games in Moral Education

10.30-10.45 Roman Globokar: Impact of digital media on emotional, social and moral development of children

10.50-11.05 Katalin Asztalos: Research Report: Narratives in Religious Education

11.10-11.25 István Csontos: Church History as Oral History

11.30-11.45 Stelian Veres: Two Fragments from the 19th Century History of the Saint Michael Church

11.50-12.05 Gusztáv Kovács: About How Ethical Thought Experiments Function in the Classroom

Parables, Life Stories, and Thought Experiments in Religious Education

Organizer: MTA-PPHF Religious Education Research Group
Date: July 14th 2020 10 am - 12.10 pm CET
Venue: Zoom (To participate, please send an e-mail to rektor@tkarsag@pphf.hu until 12th July 2020.)

This research is related to the MTA-PPHF Religious Education Research Group. The studies reported at the conference was funded by the Central Pedagogy Research Program of the Hungarian Academy of Sciences.

ix) Nyári egyetemek

A kutatási program nemzetközi jellegét erősítette, hogy két alkalommal is valláspedagógiai hangsúllyal szerveztük meg a PPHF Nemzetközi Nyári Egyetemet.

2019. május 6-10. között Teaching Bioethics címmel rendeztük meg a IV. PPHF Nemzetközi Nyári Egyetemet. A programra 15 országból érkeztek oktatók és előadók, ami lehetőséget adott a különböző didaktikai módszerek megismerésére és nemzetközi kontextusban történő értékelésre. Az előadók 8 különböző országból érkeztek és mindannyian nemzetközi szaktekintélynek számítanak a bioetika oktatása terén, többek között James Keenan SJ (Boston College), Antonio Autiero (Universität Münster) és Roman Globokar (University of Ljubljana). A szakmódszertani szemináriumok során a hallgatók olyan témák osztálytermi feldolgozásával ismerkedhettek meg, mint az AIDS/HIV, a kutatás-etika és a szexualitika.

2020. március 2-6. között Africa: Bioethical Approaches to a Continent címmel rendeztük meg az V. PPHF Nemzetközi Nyári Egyetemet. A rendezvény középpontjában az afrikai kontinens vallási, kulturális hátterét, valamint annak jellegzetes etikai kihívások álltak. Az előző év nyári egyetemének jó tapasztalata nyomán a meghívott előadókat arra bíztattuk, hogy ne csak tartalmi tekintetben, hanem módszertanilag is olyan anyagot állítsanak össze, amelyet a különböző országokból érkező, többnyire hittanár szakos hallgatók, később pedagógiai munkájuk során hasznosíthatnak. A rendezvényre ezúttal is kiváló előadók érkeztek. Többek között Michael

August Blume SVD, Magyarország apostoli nunciusa Toussaint Kafarhire SJ Kenyából és Martin Adimorah valamint Mark Kingsley Okafor Nigériából.

Mindkét nyári egyetem esetében külön napot szerveztük a Szent Mór Iskolaközponttal és a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumával közösen, melyen a nyári egyetem hallgatói átadhatták a középiskolás diákoknak a hét során tanultakat. Lehetőségük volt továbbá kipróbálni a megismert didaktikai módszereket is.

4TH PPHF INTERNATIONAL SUMMER SCHOOL
TEACHING BIOETHICS
5-10TH MAY 2019
EPISCOPAL THEOLOGICAL COLLEGE OF PÉCS www.pphf.hu

 Antonio Auliero (Münster)	 Roman Globokar (Ljubljana)	 James F. Keenan S.J. (Boston/Rome)	 Gusztáv Kovács (Pécs)
 Željko Jovanović (Belgrade)	 Katharina Mairinger (Vienna)	 Piotr Morciniec (Opole)	 Dominik Opaltný (Olomouc)

SPONSORS

- Pécs Center of Culture and Education
- Pécs Episcopate
- Wacław Felczak Alapítvány
- CEEPUS
- Central Europe Research Program of the Hungarian Academy of Sciences